

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Evy Šonkové a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **A. F. Z.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2020, č. j. OAM-685/ZA-ZA11-K10-2017, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 2. 2021, č. j. 18 Az 39/2020 – 59,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je afghánským státním příslušníkem, který požádal o mezinárodní ochranu. Jeho třem dcerám, synovi a manželce byla mezinárodní ochrana na území České republiky již dříve udělena.

[2] V záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

[3] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) shledal důvodnou a v záhlaví označeným rozsudkem napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[4] Podle krajského soudu žalovaný nezjistil skutkový stav věci v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), tedy způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním

okolnostem případu. Žalobce uváděl, že se obává výhrůžek ze strany jeho rodiny v Afghánistánu souvisejících s tím, že jeho dvě starší dcery měly být provdány za muže, které jim rodina vybrala podle afghánských tradic již v době jejich dětského věku. Po ukončení zaměstnání žalobce na ambasádě v České republice jeho manželka s dětmi do vlasti neodcestovaly právě kvůli dohodnutým sňatkům. Od jeho návratu do Afghánistánu se ze strany členů rodiny začal stupňovat tlak doprovázený výhružkami, aby se jeho dcery vrátily také. V podání ze dne 28. 5. 2020 pak žalobce výslovně uvedl obavy z hrozby krevní msty a odkázal na konkrétní zprávu Norského centra pro informace o zemích původu Landinfo (dále jen „zpráva Landinfo“). Žalovaný tyto skutečnosti vyhodnotil jako účelové proklamace. Výhružky od členů rodiny nepovažoval za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, neboť nebyla naplněna podmínka, že toto jednání bylo prováděno, podporováno či trpěno státními úřady. Navíc se podle žalovaného mohl žalobce jako prominentní zaměstnanec afghánského ministerstva zahraničních věcí obrátit na státní úřady o pomoc. Krajský soud konstatoval, že žalovaný se namítanou hrozbou krevní msty v případě návratu žalobce do Afghánistánu vůbec nezabýval.

[5] Krajský soud také považoval za nelogické konstatování žalovaného, že se v případě žalobce jedná o vysoce postaveného zaměstnance ministerstva, neboť od doby žalobcova opuštění Afghánistánu v dubnu 2017 do vydání napadeného rozhodnutí uplynuly téměř 3 roky. Nelze tedy předpokládat, že by se mu v případě návratu do Afghánistánu dostalo podpory jakožto prominentní osobě.

[6] Krajský soud se neztotožnil se závěrem žalovaného, že žalobce není rodičem azylanta mladšího 18 let, a proto mu nemůže být udělen azyl za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu. Žalobcovým dcerám H. H. Z. a M. M. Z. byl udělen azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu a jeho manželce a dvěma mladším dětem byl udělen azyl podle § 13 téhož zákona. V době podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo dcerám 17 a 15 let, žalobce tedy splňoval podmínku stanovenou v § 13 odst. 2 písm. c) zákona o azylu. V době vydání napadeného rozhodnutí však uběhlo od podání žádosti 35 měsíců, obě dcery tak už byly starší 18 let a žalobce podle žalovaného již podmínku nesplňoval. Krajský soud s postupem žalovaného, který při výkladu § 13 zákona o azylu vycházel z procesní zásady, že pro správní orgán je rozhodný skutkový a právní stav v době rozhodnutí, nesouhlasil. Namísto toho považoval za nutné při výkladu dotčeného ustanovení aplikovat závěry rozsudku Soudního dvora ze dne 16. 7. 2020 ve spojených věcech C-133/19, C-136/19 a C-137/19 (dále jen „rozsudek SDEU C-133/19“). Ten řešil mimo jiné otázku výkladu článku 4 odst. 1 prvního pododstavce písm. c) Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003, o právu na sloučení rodiny (dále jen „směrnice Rady 2003/86/ES“ nebo „směrnice o právu na sloučení rodiny“). Vyslovil, že rozhodující je datum podání žádosti o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny. Opačný výklad by dle Soudního dvora nebyl v souladu s cíli sledovanými směrnicí o právu na sloučení rodiny, Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina EU“), a především se zásadou nejlepšího zájmu dítěte. Krajský soud i kvůli neúměrné délce správního řízení neshledal důvodu, proč by závěry tohoto rozsudku nemohly být aplikovány při výkladu § 13 zákona o azylu. Při posuzování azylu za účelem sloučení rodiny v případě rodiče azylanta mladšího 18 let by tedy měl být rozhodující věk tohoto azylanta v době podání žádosti rodiče o mezinárodní ochranu, a nikoliv věk v době vydání rozhodnutí o žádosti.

II. Obsah kasační stížnosti

[7] Žalovaný (dále „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností pro nepřezkoumatelnost a nesprávné posouzení právní otázky [důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)]. Přijatelnost kasační stížnosti spatřuje v tom, že se týká právní otázky, která doposud nebyla plně řešena judikaturou Nejvyššího správního soudu, krajský soud pochybil při výkladu práva, nerespektoval ustálenou judikaturu a jeho rozsudek trpí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů.

[8] Stěžovatel především namítl, že závěry rozsudku Soudního dvora C-133/19 nejsou k věci žalobce přiléhavé, neboť ten řešil situaci sloučení nezletilých dětí s rodiči – azylanty, kdežto nyní se chce sloučit rodič s dcerami, kterým byl udělen azyl. Jelikož jejich matce (stěžovatelově manželce) byl azyl za účelem sloučení rodiny spolu s dcerami již v roce 2016 udělen, byl nejlepší zájem dětí zachován. Azyl za účelem sloučení rodiny (podle § 13 zákona o azylu) se uděluje pouze v případech hodných zvláštního zřetele, což musí posoudit správní orgán, ale až poté, co je zjištěno, že žadatel je rodinným příslušníkem azylanta ve smyslu citovaného ustanovení. Žalobce však nesplňuje definici rodinného příslušníka azylanta ve smyslu čl. 4 a čl. 10 směrnice Rady 2003/86/ES, není rodičem azylanta mladšího 18 let ani zletilou osobou odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu.

[9] Azylový příběh žalobce ukazuje na účelovost podání žádosti o mezinárodní ochranu s cílem získat legální pobyt v ČR a ekonomicky podporovat rodinu, což je však třeba řešit v režimu zákona o pobytu cizinců. Krajský soud se opomněl vypořádat s účelovostí podání žádosti, proto je jeho rozsudek nepřezkoumatelný. Jeho postup byl nezákonný, neboť nevycházel ze spisového materiálu, především z obsahu napadeného rozhodnutí. Stěžovatel svůj závěr o neodůvodněnosti obav z pronásledování či vážné újmy dostatečně odůvodnil, nestavěl ho pouze na jedné větě o možnosti žadatele vyhledat v zemi původu pomoc s ohledem na jeho prominentní postavení. V napadeném rozhodnutí byl kladen důraz na osm měsíců trvající bezproblémový pobyt ve vlasti a kontakty s příbuznými, před nimiž jsou dcery žalobce prostřednictvím azylu chráněny. Stěžovatel také řádně odůvodnil, proč nevyužil zprávu Landinfo. Standard zkoumání přiměřené pravděpodobnosti hrozby budoucího pronásledování dodržel a jeho závěry mají oporu ve zprávách o zemi původu. Navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

[10] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a stěžovatel je v řízení zastoupen zaměstnancem naplňujícím podmínky § 105 odst. 2 s. ř. s.

[12] Kasační stížnost je přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s. Vznáší totiž právní otázku, která doposud nebyla řešena judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb.).

[13] Nejvyšší správní soud dále zkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a přípustně uplatněných důvodů.

[14] Nejprve soud posuzoval, zda je napadený rozsudek nepřezkoumatelný; krom toho, že stěžovatel sám námitku nepřezkoumatelnosti uplatnil, jde totiž o vadu, k jejíž případné existenci je soud povinen přihlédnout i nad rámec kasační stížnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[15] Stěžovatel namítá, že si opatřil dostatečné podklady pro rozhodnutí a že se nedopustil pochybení při zjišťování skutkového stavu věci. Krajský soud se opomněl vypořádat s odůvodněním jeho závěru, že žalobcova žádost o azyl je účelová. Stěžovatel také řádně vysvětlil, proč nevyužil zprávu Landinfo.

[16] Těmto výtkám nelze přisvědčit, neboť z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že krajský soud důvody, pro které stěžovatel považuje žalobcovu žádost za účelovou, reflektoval. Na rozdíl od stěžovatele však považoval za nutné ověřit, zda žalobcem popsané výhrůžky ze strany soukromých osob mohou vyvolávat vážné obavy a zda je státní moc schopna nebo ochotna žalobci poskytnout ochranu. Ve vztahu k posouzení žádosti o azyl podle § 14a zákona o azylu krajský soud vysvětlil, proč nepovažuje skutkový stav věci zjištěný stěžovatelem za dostatečný ve smyslu § 3 správního řádu. Ve vztahu k § 12 písm. b) zákona o azylu tak krajský soud explicitně neučinil, přesto však z obsahu napadeného rozsudku odrážejícího žalobní námitky toto odůvodnění vyplývá, neboť žalobce navrhoval jako důkaz zprávu Landinfo především proto, aby poukázal na neúčelnost povinnosti se nejprve obrátit na státní orgány své země.

[17] Krajský soud shrnul hlavní skutkové okolnosti zjištěné z výpovědi žalobce, z nichž vyplynulo, že po dobrovolném návratu do vlasti se potíže s příbuznými zainteresovanými na dohodnutém sňatku stupňovaly. Z žalobcova příběhu je zjevné, že nesnáze či obavy pociťoval v době, kdy Afghánistán opouštěl, ale především pro případ, že by se tam musel vrátit. Na rozdíl od stěžovatele, který výhrůžky od příbuzných považoval za ne dost intenzivní, případně nadsazené (účelově podané), soud hodnotil proklamovanou hrozbu krevní mstou jako hodnou ověření, zejm. zprávou Landinfo navrženou k důkazu. Nejvyšší správní soud souhlasí s názorem krajského soudu, že ve vztahu k § 12 písm. b), ale zejména k § 14a zákona o azylu je třeba skutkový stav lépe zjistit. Krajský soud správně poukázal na neudržitelnost argumentace stěžovatele, že žalobce může v případě návratu spoléhat na pomoc státních orgánů díky svému někdejšímu postavení zaměstnance ministerstva zahraničí. Stěžovatel v napadeném rozhodnutí tuto skutečnost vyzdvihl přesto, že od opuštění země kvůli konfliktu s příbuznými a bez řádného ukončení zaměstnání uplynuly téměř 3 roky. Pro účely dalšího pokračování správního řízení je třeba připomenout, že v mezidobí navíc v Afghánistánu došlo k výměně vládnoucí garnitury. Příklon hnutí Tálibán, jež je nyní u moci, k tradicím, jimž se nejbližší rodina žalobce vzepřela, je všeobecně známý. Tím se výrazně posouvá náhled na žalobcem vyjádřené

obavy o bezpečnost v této souvislosti, jež stěžovatel v době, kdy rozhodoval, považoval za nepodložené a nepravděpodobné.

[18] Stěžovatel pominul vývoj vztahů s příbuznými a příběhu žalobce i s ohledem na obsah výpovědí jeho manželky a dcery neuvěřil. Hodnocení věrohodnosti všech výpovědí svědkyň i samotného žalobce je jistě zcela namístě, a to i v kontextu jejich změn v průběhu plynutí času. Obecně však není vyloučeno, aby žalobce dostihly důsledky toho, že děti s manželkou zůstaly v Evropě a on nejevil ochotu jejich rozhodnutí zvrátit a splnit rodinný závazek. Podstatná je ovšem intenzita nepříjemností, které mu z toho plynou. Pro posouzení, zda mohou být azylově relevantní, je ovšem třeba nejprve doplnit skutková zjištění, jak bylo uvedeno výše.

[19] Je pravdou, že stěžovatel nestavěl své rozhodnutí pouze na závěru o možnostech žalobce hledat ochranu u státních orgánů. To však krajský soud ani netvrdil; z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že vnímal celý kontext situace žalobce a jeho rodiny, nicméně se závěry stěžovatele, že skutkový stav je zjištěn v míře, která umožňuje o žádosti o azyl rozhodnout, se neztotožnil. Žádné další konkrétní výtky v tomto směru stěžovatel neuplatnil.

[20] Napadený rozsudek je dostatečně odůvodněn, námitka nepřezkoumatelnosti není důvodná. Ani nad rámec stěžovatelovy námitky Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek nepřezkoumatelným.

[21] Jádrem sporu je Nejvyšším správním soudem dosud nejudikovaná právní otázka, k jakému časovému okamžiku měl stěžovatel posuzovat skutkový a právní stav věci ve vztahu k určení, zda je žalobce rodinným příslušníkem azylanta dle § 13 odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

[22] Podle § 13 odst. 1 zákona o azylu *rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12.*

[23] Podle § 13 odst. 2 zákona o azylu se *rodinným příslušníkem pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí a) manžel nebo partner azylanta, b) svobodné dítě azylanta mladší 18 let, c) rodič azylanta mladšího 18 let, d) zletilá osoba odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu podle § 2 odst. 1 písm. h), nebo e) svobodný sourozenec azylanta mladší 18 let.*

[24] V důvodové zprávě k § 13 zákona o azylu se uvádí, že toto ustanovení vytváří předpoklady pro zajištění principu jednoty rodiny v souladu se zásadou, že rodina má právo na ochranu jako celek a osud rodiny by měl být shodný, neboť je-li pronásledován jeden její člen, je touto skutečností postižena celá rodina.

[25] Podle čl. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2021 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany

(dále jen „kvalifikační směrnice“) *členské státy mohou zavést nebo zachovávat příznivější normy pro určování osob splňujících podmínky pro získání postavení uprchlíka nebo osob, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a pro určování obsahu mezinárodní ochrany, jsou-li slučitelné s touto směrnicí.*

[26] Z komentářové literatury lze vyčíst, že azyl podle § 13 je ryze národním institutem, který nevychází z implementace unijních či mezinárodních předpisů (CHMELÍČKOVÁ, N., VOTOČKOVÁ, V. *Zákon o azylu. Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer). Smyslem tohoto ustanovení je zabránit rozdělení rodiny z důvodu, že u jednoho rodinného příslušníka jsou dány důvody pro udělení azylu podle § 12 či § 14 zákona o azylu, a u jiného nikoliv. Umožňuje získat mezinárodní ochranu osobám, které nemusejí být uprchlíky ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Svým obsahem se jedná o „příznivější normu“ ve smyslu čl. 3 kvalifikační směrnice, a při jejím výkladu tak nelze postupovat izolovaně od výkladu ustanovení unijního práva (kvalifikační směrnice). Povinností Nejvyššího správního soudu je použít při interpretaci § 13 odst. 2 zákona o azylu eurokonformní výklad a respektovat judikaturu Soudního dvora Evropské unie.

[27] Ze správního spisu vyplývá, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 20. 8. 2017. Jeho dcerám H. H. Z. a M. M. Z., kterým byl již dříve udělen azyl podle § 12 zákona o azylu, bylo v ten okamžik 17 a 15 let. Dcery byly mladší 18 let, a žalobce tak splňoval podmínku pro to, aby byl považován za rodinného příslušníka podle § 13 odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Dne 22. 6. 2020, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, však ani jedna z dcer již nebyla mladší 18 let, proto stěžovatel žalobce za rodinného příslušníka nezletilého azylanta nepovažoval a splnění další podmínky pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu (důvody zvláštního zřetele hodné) ani nezkoumal.

[28] Krajský soud ovšem na splnění procesního předpokladu posouzení nároku na udělení azylu za účelem sloučení rodiny nahlížel jinak než stěžovatel a rozhodl, že žalobce **je** rodinným příslušníkem podle § 13 odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Vyšel přitom ze závěrů rozsudku SDEU C-133/19. Ten posuzoval případ, kdy osoba se statusem uprchlíka v Belgii požádala o povolení k pobytu za účelem sloučení rodiny v zájmu svých nezletilých dětí, z nichž jedno v době vydání zamítavého rozhodnutí již bylo zletilé, a ostatní nabyly zletilosti v průběhu soudního přezkumu, proto byly žádosti neúspěšné.

[29] Soudní dvůr sice uznal právo členských států stanovit věkovou hranici zletilosti ve svých předpisech, ale současně odmítl ponechat na jejich uvážení stanovení rozhodného okamžiku pro posouzení věku žadatele (odst. 29). Zdůraznil nutnost brát v úvahu nejlepší zájmy dítěte a jeho právo pravidelně udržovat vztahy s oběma rodiči. Zcela jasně formuloval závěr, že článek 4 odst. 1 prvního pododstavce písm. c) směrnice Rady 2003/86/ES musí být vykládán v tom smyslu, *„že datem, které je třeba vzít v úvahu za účelem určení, zda je svobodný státní příslušník třetí země nebo svobodná osoba bez státní příslušnosti nezletilým dítětem ve smyslu tohoto ustanovení, je datum podání žádosti o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny pro nezletilé děti, a nikoli datum, kdy příslušné orgány tohoto členského státu rozhodnou o této žádosti, případně po podání žaloby směřující proti rozhodnutí, kterým se taková žádost zamítá.*“

[30] Podle Soudního dvora by výklad upřednostňující jako klíčové datum den rozhodnutí o žádosti vedl k oslabení motivace správních orgánů a soudů vyřizovat žádosti nezletilých přednostně a dostatečně rychle. Takový výklad by neumožňoval zaručit v souladu se zásadami rovného zacházení a právní jistoty ani stejné a předvídatelné zacházení se všemi žadateli. Právo na sloučení rodiny by záviselo na nahodilých a nepředvídatelných okolnostech, které jsou zcela přičitatelné příslušným vnitrostátním správním a soudním orgánům konkrétního členského státu, a nikoli žadateli, což by mohlo vést k významným rozdílům při vyřizování žádostí o sloučení rodiny mezi členskými státy i v rámci jediného členského státu.

[31] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem v tom, že citované rozhodnutí Soudního dvora poskytuje zásadní vodítka pro řešení sporné otázky a dostatečnou oporu pro závěr vyjádřený v napadeném rozsudku.

[32] Judikatura Nejvyššího správního soudu dosud lpěla na zásadě, již dovozovala ze správního řádu, že pro rozhodování správního orgánu je (nestanoví-li zákon jinak) rozhodující skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí (rozsudek ze dne 7. 4. 2011, č. j. 1 As 24/2011 – 79). Činila tak i v případech, kdy její dodržení vedlo k výsledku, který účastník důvodně mohl vnímat jako nespravedlivý, neboť byl zapříčiněn pomalým postupem správních orgánů (rozsudky ze dne 16. 8. 2017, č. j. 2 Azs 163/2017 – 35, ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Azs 397/2017 – 31, nebo ze dne 8. 3. 2019, č. j. 7 Azs 209/2018 – 37, vydané v řízeních o žádostech cizinců o pobytová oprávnění). Bránila prolomení této obecné zásady a stanovení rozhodného okamžiku ke dni marného uplynutí lhůty pro vydání rozhodnutí nebo k jinému okamžiku, zejména k datu podání žádosti, podle prospěchu žadatele, a to především s poukazem na zásadu právní jistoty a předvídatelnosti rozhodování (např. rozsudky č. j. 2 Azs 163/2017 – 35, nebo č. j. 1 Azs 397/2017 - 31). V zásadě se sjednotila na tom, že příslušné podmínky (trvání manželství, nezaopatřenost apod.) musí být splněny jak při zahájení řízení podáním žádosti, tak v den rozhodnutí o ní (k odlišnému závěru ohledně splnění podmínky stanovené délky nepřetržitého oprávněného pobytu dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 5 Azs 234/2016 – 23, ze dne 12. 1. 2017, ovšem za podstatně odlišných, specifických okolností). Je třeba podotknout, že v odkazovaných věcech šlo o posouzení splnění hmotněprávních podmínek (např. nároku na pobytové oprávnění), kdežto v nyní posuzovaném případě je splnění kritéria věku, k němuž se váže žádost rodinného příslušníka o sloučení rodiny, třeba považovat nikoli za hmotněprávní podmínku pro výkon práva na sloučení rodiny, ale za podmínku samotné přípustnosti žádosti o sloučení rodiny. Jde o podmínku, jejíž vývoj je jistý a předvídatelný, a lze ji tedy posuzovat pouze v den podání této žádosti (srov. bod 46 rozsudku SDEU C-133/19).

[33] Soudní dvůr na citovaný rozsudek C-133/19 navázal a v nedávném rozhodnutí ze dne 9. 9. 2021 ve věci C-768/19 se zaměřil na výklad čl. 2 písm. j) kvalifikační směrnice stanovící okruh osob, které se rozumí rodinnými příslušníky azylanta. Znovu zopakoval výše shrnuté zásady, na nichž založil již předchozí rozhodnutí ve věci C-133/19, a dodal, že kvalifikační směrnice musí být vykládána a uplatňována ve světle čl. 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny EU, přičemž platí, že „*při provádění uvedené směrnice se členské státy musí řídit především nejlepšími zájmy dítěte a při posuzování těchto zájmů by měly zejména náležitě zohledňovat zásadu celistvosti rodiny, blaho a sociální vývoj nezletilé osoby*“.

[34] Podle Soudního dvora „*pokud se žadatel o azyl, který vstoupil na území hostitelského členského státu, na kterém se nachází jeho nezletilé svobodné dítě, snaží odvodit ze statusu doplňkové ochrany získaného tímto dítětem právo na výhody uvedené v článcích 24 až 35 směrnice 2011/95, a případně právo na azyl, pokud to v souladu s článkem 3 této směrnice stanoví vnitrostátní právo, je dnem rozhodným pro posouzení, zda je osoba požívající mezinárodní ochrany „nezletilá“ ve smyslu čl. 2 písm. j) třetí odrážky směrnice 2011/95, za účelem rozhodnutí o žádosti o azyl podané jejím otcem, den, kdy posledně uvedený učinil takovou žádost*“ (odst. 42, zvýraznění doplnil Nejvyšší správní soud).

[35] V této věci Soudní dvůr zřetelně vztáhl pravidlo formulované v rozsudku C-113/19, jež v této věci aplikoval krajský soud, též na situaci, kdy o azyl žádá rodič nezletilého azylanta. Tím je vyvráceno přesvědčení stěžovatele, že pravidlo určující, k jakému okamžiku má být posouzena nezletilost osoby, lze použít, pouze pokud usiluje o sloučení s rodiči – azylanty nezletilec.

[36] Také rakouský Nejvyšší správní soud se v návaznosti na rozsudek SDEU C-133/19 rozhodl odchýlit od své dosavadní judikatury a převzít výklad čl. 4 odst. 1 prvního pododstavce písm. c) směrnice Rady 2003/86/ES. Učinil tak ve dvou rozhodnutích ze dne 9. 9. 2020, č. j. Ra 2019/22/0070 a č. j. Ra 2017/22/0021. Opustil dříve zastávaný a judikaturou prosazovaný právní názor, podle něhož nezletilost dítěte musí existovat nejen při podání žádosti, ale i v době rozhodování správního orgánu nebo správního soudu.

[37] Nejvyšší správní soud pro nyní projednávanou věc tedy uzavírá, že ke sporné otázce existuje ustálená judikatura Soudního dvora (*acte éclairé).* Datem rozhodným pro posouzení, zda je žadatel o azyl podle § 13 zákona o azylu rodičem azylanta mladšího 18 let, je den, kdy podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany dne 20. 8. 2017. Jeho dcerám bylo v tento den méně než 18 let a byl jim udělen azyl. Krajský soud nepochybil, když judikoval, že žalobce je rodinným příslušníkem azylanta pro účely sloučení rodiny ve smyslu § 13 zákona o azylu.

[38] Výše uvedená judikatura Soudního dvora opakovaně akcentuje požadavek, aby při všech aktech týkajících se dětí, prováděných členskými státy Evropské unie, byl prvořadým hlediskem nejlepší zájem dítěte. Podle čl. 24 odst. 3 Listiny EU má každé dítě „*právo udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči, ledaže by to bylo v rozporu s jeho zájmy*“. Dále je také z judikatury Soudního dvora, v souladu se zásadami rovnosti a jednotného použití unijního práva, zřejmý požadavek na výklad ustanovení unijního práva autonomním a jednotným způsobem v celé Evropské unii (pokud výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu).

[39] Nejvyšší správní soud proto nemůže souhlasit s tvrzením stěžovatele, že by nejlepší zájem obou dcer byl zajištěn již tím, že byl v rámci sloučení rodiny udělen azyl jejich matce. Výše již bylo vysvětleno, že je třeba postupovat v zájmu zachování celistvosti rodiny a umožnit pravidelný kontakt dcer také s druhým rodičem. To pochopitelně neznamená, že jde o dogma, které by bránilo zohlednit konkrétní okolnosti případu, například situaci, kdy správní orgán zjistí, že zájmy otce jsou ve skutečnosti v rozporu se zájmy jeho dětí.

[40] Stěžovatel bude nyní povinen posoudit, zda je případ žalobce hodný zvláštního zřetele, což je podle zákona o azylu předpokladem pro udělení azylu podle § 13. Jelikož se stěžovatel dosud této otázce nevěnoval, neboť měl za to, že žalobce není rodinným příslušníkem nezletilého azylanta, nemůže tak učinit ani soud. Nejvyšší správní soud proto žádné stanovisko k argumentaci uvedené v kasační stížnosti, že na straně žalobce stěžovatel žádný důvod hodný zvláštního zřetele neshledává, nyní nevyjadřuje.

IV. Závěr a náklady řízení

[41] Protože kasační stížnost není důvodná, Nejvyšší správní soud ji v souladu s § 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s. zamítl. Stěžovatel je povinen vycházet ze závazného právního názoru krajského soudu vyjádřeného v odstavci 8 napadeného rozsudku. Hrozbu vážné újmy ovšem posoudí v kontextu § 14a, nikoli § 14b zákona o azylu (krajský soud zjevně na § 14b téhož zákona odkázal omylem).

[42] O nákladech řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle zásady úspěchu ve věci. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Úspěšnému žalobci žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. března 2022

Mgr. Eva Šonková
předsedkyně
senátu